

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **I.**, bývajúcej v B., proti žalovanej **I.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. E., advokátkou so sídlom v B., **o zaplatenie 21 126,70 € (636 463 Sk)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 24 C 205/2003, na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. januára 2006 sp. zn. 9 Co 135/2005, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom zo 17. januára 2005 č.k. 24 C 205/2003-80 zaviazal žalovanú v lehote 3 dní zaplatiť žalobkyni 636 463 Sk a 129 680 Sk trov konania. Súd prvého stupňa vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými bolo preukázané, že účastníčky konania ako podnikateľky uzavreli písomnou formou zmluvu o združení za účelom zdrużenia svojich prostriedkov a spoločnej realizácie ekonomickej činnosti, že združenie vykonávalo svoju činnosť odo dňa podpísania zmluvy 30. januára 1993 do 31. decembra 1999, kedy zaniklo vystúpením žalobkyne zo združenia. Keďže medzi účastníkmi nedošlo k dohode o vzájomnom finančnom vypořiadaní a žalobkyňa podrobným spôsobom zdokladovala uplatnený nárok na finančné vyrovnanie, s poukazom na ustanovenie § 841 Občianskeho zákonníka rozhodol o povinnosti žalovanej vyplatiť žalobkyni podiel na majetku získaného výkonom spoločnej činnosti združenia, predstavujúci sumu 636 463 Sk. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. januára 2006 sp. zn. 9 Co 135/2005 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej uložil povinnosť v lehote 3 dní

zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v sume 22 614 Sk. Stotožnil sa so skutkovými zisteniami ako i právnym posúdením veci súdom prvého stupňa. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Uviedla, že v konaní jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). K tejto procesnej vade došlo 17. januára 2005 na pojednávaní pred súdom prvého stupňa v dôsledku porušenia § 101 ods. 2 O.s.p. V rozpore s týmto ustanovením bola vec prejednaná v neprítomnosti jej právnej zástupkyne a tiež v jej neprítomnosti, i keď jej právna zástupkyňa svoju neúčast' na uvedenom pojednávaní ospravedlnila z dôvodu ošetrovania maloletého dieťaťa po úraze, čo preukázala lekárskou správou. Podľa jej názoru tento dôvod je dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Súd prvého stupňa napriek tomu v danom termíne pojednávanie uskutočnil a vo veci rozhodol. Ďalej namietala nesprávne hodnotenie dôkazov ako i nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Vzhľadom na to žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti rozsudku, je procesne prípustné, ak sa ním napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (vid' § 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V prejednáwanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa

týchto ustanovení, lebo dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu (ktorý dosiaľ v tejto veci ani nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné. Dovolanie žalovanej preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na vyššie uvedené by procesnú prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku žalovanej zakladala len procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je odvolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na uvedenú povinnosť sa odvolací súd neobmedzil len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa – a to aj vzhľadom na obsah dovolania – zaoberal tiež otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je však významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej (niektorým) z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver dovolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. Mimoriadnosť dovolania ako opravného prostriedku, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, sa prejavuje aj v tom, že jeho prípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. je spojená výlučne len s najzávažnejšími, v zákone taxatívne vymenovanými, procesnými vadami zakladajúcimi tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávnosti, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci, alebo ku ktorým došlo v rámci myšlienkového procesu súdu pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania), nezakladajú prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa uvedeného ustanovenia.

Žalovaná v dovolaní nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní na súdoch nižšieho stupňa došlo k odňatiu možnosti žalovanej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci bola dovolateľke odňatá možnosť pred súdom konať, treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta a jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Advokát je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva (§ 25 ods. 3 O.s.p.). Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Pri skúmaní, či Okresný súd Bratislava V v konaní postupoval v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. a či teda bola žalovanej odňatá možnosť pred súdom konať, keď bolo uskutočnené pojednávanie 17. januára 2005 napriek tomu, že jej právna zástupkyňa sa z neúčasti ospravedlnila z dôvodu ošetrovania maloletého dieťaťa po úraze a súčasne ospravedlnila aj neúčasť žalovanej z dôvodu, že trvá na jej osobnej účasti na pojednávaní, dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná nedôvodne namieta existenciu tejto vady.

Podľa § 115 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom v čase rozhodovania súdu prvého stupňa (do 14. októbra 2008) ak tento zákon neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná.

Z obsahu spisu vyplýva, že predvolanie na pojednávanie pred Okresným súdom Bratislava V určené na 17. januára 2005 zástupkyňa žalovanej JUDr. E. prevzala 29. novembra 2004. Faxovým podaním z 13. januára 2005, doplneným originálom 14. januára 2005, zástupkyňa žalovanej prostredníctvom zamestnankyne advokátskej kancelárie (tajomníčky A.) požiadala o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu „úrazu a následného ošetrovania maloletého dieťaťa“. V ospravedlnení súčasne uviedla, že „Vzhľadom na skutočnosť, že odporkyňa trvá na účasti svojho právneho zástupcu na pojednávaní, žiadam aj o ospravedlnenie neúčasti I. na pojednávaní.“ K uvedenému podaniu bola zároveň pripojená fotokópia lekárskej správy vystavenej MUDr. Z.. O odročenie pojednávania z tohto dôvodu však nepožiadala.

Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená hlavne v ustanovení § 115 ods. 2 O.s.p., ktoré súdu ukladá predvolať účastníkov na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Je na účastníkovi, či využije svoje právo zúčastniť sa pojednávania na súde. Ak účastníkovi bráni určitá prekážka v účasti na pojednávaní, mal by z tohoto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania, pričom treba súdu oznámiť dôvod tejto žiadosti. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. súdu umožňuje prejednať vec aj v neprítomnosti takéhoto účastníka, ktorý - hoci riadne predvolaný - sa nedostavil na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Ak zástupkyňa žalovanej v podaní, ktorým ospravedlnila svoju neúčasť ako i neúčasť žalovanej na pojednávaní určeným na 17. januára 2005, nepodala súčasne aj žiadosť o odročenie pojednávania, nemožno v tom, že súd prvého stupňa konal v neprítomnosti žalovanej ako i jej právnej zástupkyne a na tomto pojednávaní vo veci rozhodol, vidieť postup, ktorým bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom, pretože svojím postupom neporušil žiadne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a neodoprel žiadne právo patriace žalovanej ako účastníčke konania. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 6/1999, v ktorom vyslovil názor, že ak právny zástupca účastníka

zaslal súdu lekárske potvrdenie o svojom ošetrení, avšak nepožiadal o odročenie pojednávania a odvolací súd pojednával v jeho neprítomnosti, neodňal tým účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Ten istý záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež v uznesení z 12. júla 1994 sp. zn. 4 Cdo 116/1993, ktoré bolo uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 79/1994, v uznesení z 26. februára 1998 sp. zn. 3 Cdo 1/1998, ktoré bolo uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 120/1999, ako aj v uznesení z 28. augusta 2000 sp. zn. 3 Cdo 69/2000.

Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaná ďalej namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ako i že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K odňatiu možnosti dovolateľky pred súdom konať nemohli viesť ani právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, lebo ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd svojím rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Či už súdy napadnuté rozhodnutie založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (pozn.: dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), neodňali tým žalovanej možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ ide o námietku žalovanej, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, treba poukázať na ustanovenie § 132 O.s.p., v zmysle ktorého dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237

O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to dovolanie žalovanej odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd napriek tomu žalobkyni nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. marca 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková